

Teoria deformacji i przestrzenie moduli

Seria I zadań, na 9 października

Na pierwszym wykładzie dowiemy się, że przestrzenie moduli to ładna nazwa na badanie funktorów reprezentowalnych $F: \mathbf{Ring} \rightarrow \mathbf{Set}$, czyli ogólniej $F: \mathbf{Alg}_{\mathbb{k}} \rightarrow \mathbf{Set}$, gdzie $\mathbb{k}$ jest ustalonym pierścieniem bazowym. Zachodzi $\mathbf{Ring} = \mathbf{Alg}_{\mathbb{Z}}$, więc przeważnie będziemy używać $\mathbf{Alg}$.

Poniższe ćwiczenia są musztrujące: przede wszystkim mają na celu nauczenie się pracy z funktorami reprezentowanymi. Trudność jest bardzo różna, więc mam nadzieję, że każdy znajdzie coś dla siebie. Natomiast zadania są raczej mało umotywowane.

Zadanie 1. (a) Niech $F: \mathbf{Ring} \rightarrow \mathbf{Set}$ będzie zadany przez $F(A) = A$. Pokaż, że F jest reprezentowany przez $\mathbb{Z}[x]$.

(b) Niech $\mathbb{k}$ będzie pierścieniem i rozważmy ten sam funktor F ale jako $F: \mathbf{Alg}_{\mathbb{k}} \rightarrow \mathbf{Set}$. Czy F jest reprezentowany i, jeśli tak, przez jaki pierścień?

(c) Niech $\mathbb{k}$ będzie pierścieniem i niech $F: \mathbf{Alg}_{\mathbb{k}} \rightarrow \mathbf{Set}$ będzie zadany przez $F(A) = A^\times$, gdzie $A^\times$ jest zbiorem elementów odwracalnych. Czy F jest reprezentowany i, jeśli tak, przez jaki pierścień?

Zadanie 2 (ang. *jump phenomenon*). Niech $\mathbb{k}$ będzie ciałem algebraicznie domkniętym i niech d będzie liczbą całkowitą dodatnią. Funktor $\mathcal{F}inAlg_d: \mathbf{Alg}_{\mathbb{k}} \rightarrow \mathbf{Set}$ jest zadany następująco. Dla $\mathbb{k}$ -algebry A zbiór $\mathcal{F}inAlg_d(A)$ jest zbiorem klas izomorfizmu A -algebr postaci $A \rightarrow B$, gdzie B jest wolnym A -modułem rangi d .

(a) Dokończ definicję funktora $\mathcal{F}inAlg_d$, mówiąc, jak jest on zadany na morfizmach $A \rightarrow A'$.

(b) Pokaż, że zbiór $\mathcal{F}inAlg_2(\mathbb{k})$ jest dwuelementowy.

(c) Pokaż, że $A = \mathbb{k}[t] \rightarrow B = \mathbb{k}[x, t]/(x^2 - t)$ daje dobry element $\eta \in \mathcal{F}inAlg_2(\mathbb{k}[t])$. Dla każdego $\lambda \in \mathbb{k}$, opisz, element $\eta|_{t=\lambda} \in \mathcal{F}inAlg_2(\mathbb{k})$.

(d) Załóżmy, że F jest reprezentowany przez $\mathbb{k}$ -algebrę R . Niech $R \rightarrow \mathbb{k}[t]$ będzie homomorfizmem odpowiadającym η . Pokaż, że indukowane odwzorowanie $\text{Spec}(\mathbb{k}[t]) \rightarrow \text{Spec}(R)$ posyła każdy niezerowy $\mathbb{k}$ -punkt na jeden element $\mathcal{F}inAlg_2(\mathbb{k})$, zaś $\mathbb{k}$ -punkt $0 \in \text{Spec}(\mathbb{k}[t])$ na inny element $\text{Spec}(R)$.

(e) Sprawdź, że nie istnieje $R \rightarrow \mathbb{k}[t]$ spełniające warunki poprzedniego podpunktu i wywnioskuj, że $\mathcal{F}inAlg_2$ nie jest reprezentowany. *Wskazówka: $\mathbb{k}$ -punkty są zawsze domknięte.*

Zadanie 3. Niech $\mathbb{k}$ będzie ciałem algebraicznie domkniętym i niech d będzie liczbą całkowitą dodatnią. Niech funktor $\text{Hilb}_d(\mathbb{A}^1): \mathbf{Alg}_{\mathbb{k}} \rightarrow \mathbf{Set}$ przyporządkowuje $\mathbb{k}$ -algebrze A zbiór ideałów $I \subseteq A[x]$ takich, że iloraz $A[x]/I$ jest wolnym A -modułem rangi d .

(a) Pokaż, że zbiór $\text{Hilb}_d(\mathbb{A}^1)(\mathbb{k})$ jest w bijekcji z $\mathbb{k}^d$. *Wskazówka: rozwiń definicje i pamiętaj, że $\mathbb{k}[x]$ jest PIDem.*

(b) Skonstruuj odwzorowanie $\text{Hilb}_d(\mathbb{A}^1) \rightarrow \text{Hom}_{\mathbf{Alg}_{\mathbb{k}}}(\mathbb{k}[x_1, \dots, x_d], -)$ bijektywne na punktach,

(c) $\star$ Skonstruuj odwzorowanie jak powyżej i pokaż, że jest ono izomorfizmem.